

smatrali da se priroda sastoji iz ovih uobraziljnih brojeva kojima brojimo. U to su uvjereni na temelju mnogobrojnih primjedbi kojima ih Aristotel napada, smatrajući da ne trebaju niti misliti niti pitati ništa drugo nego što je Aristotel iz već nekog razloga bio napisao.

Ali nakon što je koplje tog čovjeka nanijelo tako tešku ranu pitagorovcima, ne trebam negdje drugdje tražiti njima lijek, nego da od istog koplja ozdrave, kao što se nekada dogodilo onom Telefu⁴. Ne ću, dakle, ovdje navesti filozofe, bilo neke pitagorovske bilo druge sljedbe ili škole; samoga ću Aristotela navesti i one koji mu se najviše dive i vole ga.

Unaprijed ću reći to da je Pitagora oponašao Egipćane i Kaldejece od kojih je crpio svoje nauke, kako smo to dotakli u prethodnoj⁵ knjizi, da je nekim velovima pokrio znanosti da ne bi, ako bi se proširile u narodu, postale bez razlike poznate nekom čovjeku iz puka koji polako shvaća i koji je zao. Ti velovi bili su dvovrsni. Oni, dakle, koje Plutarh i Jamblih, poznati pisci, nazivaju simbolima, kao ono: *neka se mačem ne kopa vatra*⁶, *neka se ne hodi uobičajenim putem*⁷, [308] i slično. Potom ono matematičko trostruko: brojevi, likovi, harmonije. Njih Pitagora nije rabio drugačije nego Orfej priče, Egipćani hijeroglif. Još ću reći da je to bio Pitagorin običaj da umjesto nekog tajnog i slikovitog govora izriče simbole, iz iste nužde i razloga zbog kojeg se u knjizi *O tumačenju* kaže da su riječi simboli trpnja duše i slova simboli onoga što je u riječi. Tako su brojevi, likovi, harmonije bili simboli Pitagorinih razmišljanja.

Pokazat ću da je to istinito, zanemarit ću Nikomahove i Anatolijeve teološke rasprave o brojevima i umetnuta ili povezana tumačenja Plutarha, Jambliha, Sirijana, Prokla i drugih vrlo veli-

⁴ Telefa je kopljem ranio Ahilej, a izliječiti ga je moglo također samo Ahilejevo koplje.

⁵ Ne spominje to u prethodnoj, nego u prvoj knjizi 3. sveska, usp. str. 19–29.

⁶ PYTHAGORIST. Testimon. et fragm. c6.4 μαχαίραι πῦρ μὴ σκαλεύειν.

⁷ PYTHAGORIST. Testimon. et fragm. c6.14 τὰς τε λεωφόρους μὴ βαδίζειν.